

[Начало](#) > ... > [Вашите Права](#) > [Обвиняеми \(наказателни Производства\)](#) > 1 — Моите права по време на разследването

1 — Моите права по време на разследването

Ако съм чужденец, това има ли значение за разследването?

По принцип статутът на чужденец на разследваното лице няма значение за наказателното разследване. Чужденците се ползват със същите права като испанските граждани, срещу които се води разследване, и също така им се предоставят някои специфични права, като например правото на безплатна помощ от преводач, когато чужденецът не разбира или не говори испански език или официалния език, на който се провежда производството. Когато чужденец бъде задържан в рамките на наказателно разследване, той има право по всяко време да съобщи на консулската служба на своята държава за лишаването си от свобода и мястото на задържане, както и да бъде посещаван от консулските органи на своята държава и да общува и води кореспонденция с тях.

Статутът на чужденец на разследваното лице може да бъде взет предвид при вземането на решение относно индивидуалното му положение (предварително задържане) по време на наказателното производство и приемането на други мерки, които са по-малко ограничаващи правата, като например отнемане на паспорт или забрана за напускане на територията на държавата.

Какви са етапите на разследването?

Целта на наказателното разследване е да се съберат доказателства, свързани с евентуалното извършване на престъпление, и да се установят предполагаемите извършители на това престъпление.

Тук има две фази:

- **Полицейско дознание:** Полицията разследва фактите, които са известни и могат да представляват престъпление. За тази цел те се свързват с всички лица, за които се предполага, че са участвали в събитията, търсят веществени доказателства, свидетели и т.н.
- **Предварително следствие (досъдебно производство):** Ако полицията открие признаци на престъпна дейност и идентифицира лицата, за които се предполага, че са отговорни, тя изпраща полицейски доклад до съдебния следовател, който образува съответното наказателно производство и когато е приложимо, предприема действията, които счита за подходящи (разпит на лицата, срещу които се води разследването, и на свидетелите, получаване на документи, свързани със случая, влизане и обиск на жилище, анализ на вещества и др.)

Ако не бъдат открити доказателства за извършено престъпление или ако извършителят е неизвестен, делото се прекратява и приключва.

Ако бъдат открити доказателства за извършено престъпление, ще бъдат взети мерки за продължаване на производството, като се премине към „междинен етап“, чиято цел е да се определи дали разследването е приключило и дали е целесъобразно да се повдигнат обвинения.

След представянето, когато е приложимо, на съответния обвинителен акт и възражението на ответника, страните се призовават за съдебното заседание.

Испанската прокуратура (*Ministerio Fiscal*) трябва да бъде информирана по време на цялото наказателно разследване и може да поиска от разследващия съдия (*Jefe de Instrucción*) да извърши всяко действие по разследването, което сметне за необходимо. Ако прецени, че няма достатъчно доказателства за извършването на дадено престъпление или за неговите извършители, той може да поиска делото да бъде

прекратено. Ако обаче прецени, че има достатъчно доказателства за извършено престъпление срещу дадено лице, той внася съответния обвинителен акт след приключване на разследването.

Етап на събиране на доказателства / Правомощия на разследващите

Криминалната полиция (*Policía Judicial*) отговаря за провеждането на разследващите процедури, необходими, за да се установи дали законът е бил нарушен, да се съберат съответните доказателства и да се идентифицират извършителите на престъплението. Това се извършва под контрола на съдията, отговарящ за досъдебното производство, който във всички случаи трябва да разреши всички следствени процедури, които представляват нарушение на основните права (влизане и обиск на жилище, прихващане на съобщения и др.). Испанската прокуратура (*Ministerio Fiscal*) трябва да бъде информирана по време на цялото наказателно разследване и може да поиска от разследващия съдия да извърши всяко действие по разследването, което сметне за необходимо.

Полицейско задържане

Като общо правило задържането не може да продължи повече от строго необходимото за провеждане на разследвания, целящи изясняване на фактите, и в никакъв случай повече от 72 часа — максималния срок, след който задържаното лице трябва да бъде освободено или предадено на съдебния орган.

Задържането може да бъде разпоредено от полицията, което полицейските служители са длъжни да направят в предвидените от закона случаи. То може да бъде разпоредено и от испанската прокуратура или директно от разследващия съдия. В изключителни случаи задържането може да бъде извършено от частни лица, които са длъжни незабавно да представят задържаното лице на съдебния орган.

Задържането трябва да се извършва по начин, който да причини минимални вреди на личността, репутацията и имуществото на задържаното лице; лицата, които разпореждат задържането, и лицата, които отговарят за извършването му, трябва да осигурят надлежно зачитане на конституционните права на задържаното лице на чест, неприкосновеност на личния живот и добро име.

След като полицията проведе разследванията, целящи изясняване на фактите, и в рамките на законовия срок от 72 часа, задържаното лице ще бъде освободено или предадено на съдебния орган.

Разпит

Разследваното лице ще бъде информирано за правата си и ще бъде помолено да даде показания във връзка с разследваните факти. Ако желае, разследваното лице може да запази мълчание и да не дава показания, да не отговаря на нито един от зададените въпроси или да заяви, че ще даде показания само пред съдията.

Разследваното лице има право да си назначи адвокат; ако не го направи, то ще бъде подпомагано от официално назначен адвокат. Освен това лицето има право да се среща насаме с адвоката си, преди да даде показания.

Разследваното лице има право на безплатна помощ от преводач, ако е чужденец и не разбира или не говори испански език или официалния език, на който се провежда производството, или ако лицето е глухо, с увреден слух или е с езикови затруднения.

Разследваното лице има право да не дава показания срещу себе си.

Разследваното лице може също така да заяви от самото начало, че е виновно за всички или за всяко от престъпленията, в които е обвинено. Това няма да попречи на продължаването на разследването или на провеждането на съдебен процес. Въпреки това, в зависимост от вида на присъдата и престъплението, може да се проведе ускорено съдебно производство. В тези случаи адвокатът, който представлява разследваното лице, може да постигне споразумение с испанската прокуратура, така че да бъде издадена осъдителна присъда, но с намаляване на наказанието.

Предварително задържане

Предварителното задържане може да бъде разпоредено само ако съдебният следовател прецени, че това е целесъобразно, при наличие на искане от страна на испанската прокуратура и/или на всички членове на обвинението.

Във всеки случай трябва да са изпълнени законовите изисквания за това и мярката трябва да е насочена към постигане на законна цел (защита на жертвата и/или неутрализиране на рисковете от укриване, повторно извършване на престъпление или унищожаване или укриване на доказателства).

Какви са правата ми по време на разследването?

Всяко лице, обвинено в наказуемо деяние, може да упражни правото си на защита, която ще се яви в производството, след като бъде уведомено за съществуването му, като за целта ще бъде предоставена информация на разбираем и достъпен език относно следните права:

1. правото на информираност за деянията, в които е обвинено, както и за всяка съответна промяна в предмета на разследването и обвиненията;
2. правото на своевременно запознаване с производството, за да се гарантира правото на защита и във всички случаи преди снемане на показания;
3. правото на действие в наказателното производство, за да упражни правото си на защита в съответствие със закона;
4. правото на свободно назначаване на адвокат (с изключенията, посочени в испанското наказателно-процесуално право);
5. правото да се поиска безплатна правна помощ, процедурата за това и условията за получаване на такава помощ;
6. правото на безплатен писмен и устен превод в съответствие с испанското наказателно-процесуално право;
7. правото да запази мълчание и да не дава показания, ако няма желание за това, както и правото да не отговаря на нито един от зададените въпроси;
8. правото да не дава показания срещу себе си и да не се самоуличава.

Какви са правата ми по отношение на устните и писмените преводи?

Всяко разследвано лице ще бъде незабавно информирано писмено, ясно, достъпно и на разбираем за него език, за деянията, в които е обвинено, както и за правата му, по-специално за правото на безплатна помощ от устен преводач в случай на чужденец, който не разбира или не говори испански език или официалния език, на който се провежда производството, или на глухи лица или лица с увреден слух, както и на други лица с езикови затруднения.

По време на етапа на разследването това право се изразява в правото на помощ от устен преводач, който използва език, разбираем за разследваното лице, по време на всички производства, при които е необходимо неговото присъствие, включително разпитите в полицията или испанската прокуратура и всички съдебни заседания, както и правото да използва устен преводач в разговорите с адвоката си, които са пряко свързани с последващия разпит или снемането на показанията му, или които са необходими за подаване на жалба или за други процесуални искания.

Какви са правата ми по отношение на информацията и достъпа до преписката по делото?

По принцип имате право на информираност за деянията, в които сте обвинен, както и за всяка съответна промяна в предмета на разследването и обвиненията. Също така имате право на своевременно запознаване с производството, за да се гарантира правото на защита, и във всички случаи преди снемане на показания, с установените от закона изключения.

В случай че бъдете задържан, ще бъдете информиран също за причините за задържането и за правата си (по-специално за правото на достъп до частите от производството, които са от съществено значение за оспорване на законността на задържането или лишаването от свобода).

Какви са правата ми по отношение на достъпа до адвокат и информирането на трето лице за моето положение?

Имате право свободно да си назначите адвокат (с изключенията, предвидени в испанското наказателно-процесуално право) и да Ви бъде оказвана помощ от този адвокат без неоправдано забавяне. Правото на защита включва правната помощ на адвокат, когото можете свободно да назначите, или, ако не го направите, на официално назначен адвокат, с когото можете да общувате и да се срещате насаме, включително преди да дадете показанията си пред полицията, испанската прокуратура или съдебния орган (с изключенията, предвидени в закона), и който ще присъства на всички Ваши показания, както и на всички процедури за признание, очни ставки със свидетели и възстановяване на събитията.

В случай че сте задържан, имате право по всяко време член на семейството Ви или лице по Ваш избор да бъде информирано без неоправдано забавяне за лишаването Ви от свобода и за мястото, на което сте задържан. Чужденците имат право да уведомят консулската служба на своята държава за горепосочените обстоятелства.

Също така ще имате право да осъществите връзка по телефона, без неоправдано забавяне, с трето лице по Ваш избор; чужденците ще имат право да бъдат посещавани от консулските органи на своята държава, както и да общуват и да водят кореспонденция с тях.

Какви са правата ми по отношение на правната помощ?

Имате право да получите безплатна правна помощ, при условията, предвидени в закона, ако сте испански гражданин или чужденец, законно пребиваващ в Испания, и докажете, че не разполагате с достатъчно средства за съдебното производство.

Правото на безплатна правна помощ включва освобождаване от хонорари на адвокати и юристи, когато тяхната намеса е задължителна по закон и когато, дори когато не е задължителна, съдията или съдът изрично изисква това, за да се гарантира равното третиране на страните в производството. Адвокатската помощ се предоставя на задържано лице или затворник, който не е назначил адвокат, за всяко полицейско действие, което не е в резултат на текущо съдебно производство, или при първото му явяване пред съдебен орган, включително явяване чрез съдебна помощ. В случай на жертви на насилие, основано на пола, тероризъм и трафик на хора, както и на непълнолетни или хора с умствена изостаналост или психични заболявания, безплатната правна помощ ще включва безплатни съвети и насоки непосредствено преди подаването на жалбата.

v. Какво е важно да се знае относно:

Презумпцията за невинност

Презумпцията за невинност е правото на всеки разследван или обвиняем в наказателно производство да бъде третиран като невинен, докато не бъде постановено окончателно решение за неговото осъждане.

Презумпцията за невинност има два аспекта: като правило по отношение на третирането и като правило по отношение на съдебната преценка. По отношение на третирането правилото гласи, че разследваното лице трябва да бъде третирано като невинно, освен ако с окончателна осъдителна присъда не се докаже обратното. Като правило по отношение на съдебната преценка презумпцията за невинност поражда своите последици при оценката на доказателствата, тъй като в наказателното производство съдията трябва да изхожда от предположението, че разследваното лице е невинно, така че, в случай че прокуратурата не докаже изцяло обвинението си срещу разследваното лице, неговото предварително твърдение за невинност става окончателно.

Правото да запазите мълчание и да не се самоуличавате

Правото на разследваното лице да запази мълчание и да не се самоуличава е основно право, от което то може да се възползва, без от това да произтекат каквито и да било отрицателни последици.

Мълчанието на обвиняемия не може да замени липсата на достатъчно доказателства от страна на обвинението. Това означава, че независимо от неговите показания, обвинението трябва да докаже

наличието на доказателства за извършването на престъплението. В случаите, в които има доказателства, ако при запознаване с доказателствата на обвинението обвиняемият не отговори или не даде достатъчно оправдателни обяснения, мълчанието му може да се счита за потвърждение на вината му. От това произтича и важноста обвиняемият да се запознае с доказателствата на обвинението, преди да даде показания.

Ако няма достатъчно доказателства за обвинението срещу обвиняемия, неговото мълчание не може да бъде използвано вместо липсата на такива доказателства за обвинението.

Тежестта на доказване

Материалната тежест на доказване се поема изключително от обвинението, а не от защитата. Презумпцията за невинност прехвърля тежестта на доказване към прокуратурата, която носи изключителната отговорност за доказване на фактите, съставляващи наказателното обвинение (отговорността никога не е на защитата). Освен това този процес на доказване трябва да бъде достатъчен, за да предостави на съда доказателства не само за наличието на наказуемо деяние, но и за наказателната отговорност на обвиняемия за това деяние.

Какви са специалните гаранции за децата?

Ако разследваното лице е непълнолетно, досъдебното разследване на наказателното производство се води от испанската прокуратура за непълнолетни (*Fiscalía de Menores*), а съдебният процес — от испанския съд за непълнолетни (*Juzgado de Menores*), тъй като това е съд със специална компетентност, регламентирана в Устройствен закон 5/2000 от 12 януари 2000 г., уреждащ наказателната отговорност на непълнолетните. Този закон постановява, че непълнолетните на възраст между 14 и 18 години носят наказателна отговорност, но подлежат на специален правен режим. Поради това, ако непълнолетно лице бъде задържано, то се предава на отдела за непълнолетни към прокуратурата (*Secciones de Menores de la Fiscalía*), а лицата с родителски права или настойничество, или фактическият му настойник се уведомяват за задържането и мястото на задържането, веднага щом се установи неговото непълнолетие.

Ако непълнолетният е чужденец, консулската служба на неговата държава се уведомява за задържането му.

Какви са специалните гаранции за уязвимите заподозрени лица?

Понастоящем съществуващите гаранции за уязвимите заподозрени лица не са систематично включени в испанското законодателство и въпреки че това е предвидено в проекта за наказателно-процесуален кодекс, той все още не е влязъл в сила.

В испанското законодателство са включени специални гаранции за уязвимите заподозрени лица, но по несистематичен начин, като например използването на разбираем и достъпен език по време на наказателното производство, правото на безплатна помощ от устен преводач в случай на глухи лица или лица с увреден слух, други лица с езикови затруднения и др.

Какви са законовите срокове по време на разследването?

Съдебното разследване се осъществява в рамките на не повече от 12 месеца от образуването на делото.

Ако преди изтичането на този срок се установи, че няма да е възможно разследването да бъде приключено, съдията, служебно или по искане на страна и след консултация със страните, може да разреши последователно удължаване на срока за не повече от шест месеца.

Тези удължавания се приемат с разпореждане, в което се дава мотивирано обяснение за причините, които са попречили на приключването на разследването в рамките на срока, както и за конкретните необходими действия и тяхното значение за разследването. Когато е приложимо, отказът да се предостави удължаване на срока също се издава чрез мотивирано решение.

Какви са досъдебните действия, включително алтернативите на предварителното задържане и възможностите за предаване на държавата по произход (европейска заповед за надзор)?

По-конкретно европейската заповед за надзор (ЕЗН) дава възможност на заподозрян или обвиняем, който очаква съдебен процес, да избегне предварителното задържане чрез предварително освобождаване в държавата по пребиваване. ЕЗН се издава, за да гарантира принципа на недискриминация на основание гражданство, заложен в член 18 от Договора за функционирането на Европейския съюз, тъй като дава възможност за равно третиране на гражданите на ЕС, заподозрени в извършването на престъпление в държава членка, различна от тази, в която пребивават, по отношение на индивидуалното им положение в очакване на съдебен процес.

■ Последна актуализация: 29/07/2025

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.